

Orientering fra Miljøstyrelsen

Nr. 4 1985

**Aktuelle emner:
NPO-handlingsplan
og tilsyn m.v.**

Miljøstyrelsen

Aktuelle emner: NPO-handlingsplan og tilsyn m.v.

Folketingets beslutning om en NPO-handlingsplan er en milepæl i miljøbeskyttelsen i Danmark. Nu følger Miljøstyrelsen op, og fra 1. januar 1986 skal kommunerne føre den ud i livet.

Tilsyn - både med landbrug, industri og miljøkvalitet - er et andet højaktuelt emne. Miljøstyrelsen har fornylig udsendt en betænkning om det. Den bringes i uddrag. Desuden omtales en ganske lærerig sag.

Vandforsyningsloven er netop blevet ændret. Nu kan der ydes tilskud til vandværker.

Miljøstyrelsen

Strandgade 29, 1401 København K, tlf. 01 - 57 83 10

Pris kr. 20.- inkl. 22% moms

ISSN nr. 0107-2722

ISBN nr. 87-503-5658-5

Indholdsfortegnelse

	<u>Side</u>
Forord	3
1. NPO-handlingsplan	5
2. NPO-handlingsplan og miljøstøtte	9
3. Betænkning om miljøtilsyn Resumé	11
4. Tilsyn skal ske på stedet	17
5. Ændring af vandforsyningsloven	21
6. Tilsyn med private brønde	25
7. Andre aktuelle emner	27
- Partikler fra kulfyrede anlæg	
- Præcise vilkår - tak!	
- Kaninhold er ikke en pelsdyrfarm	

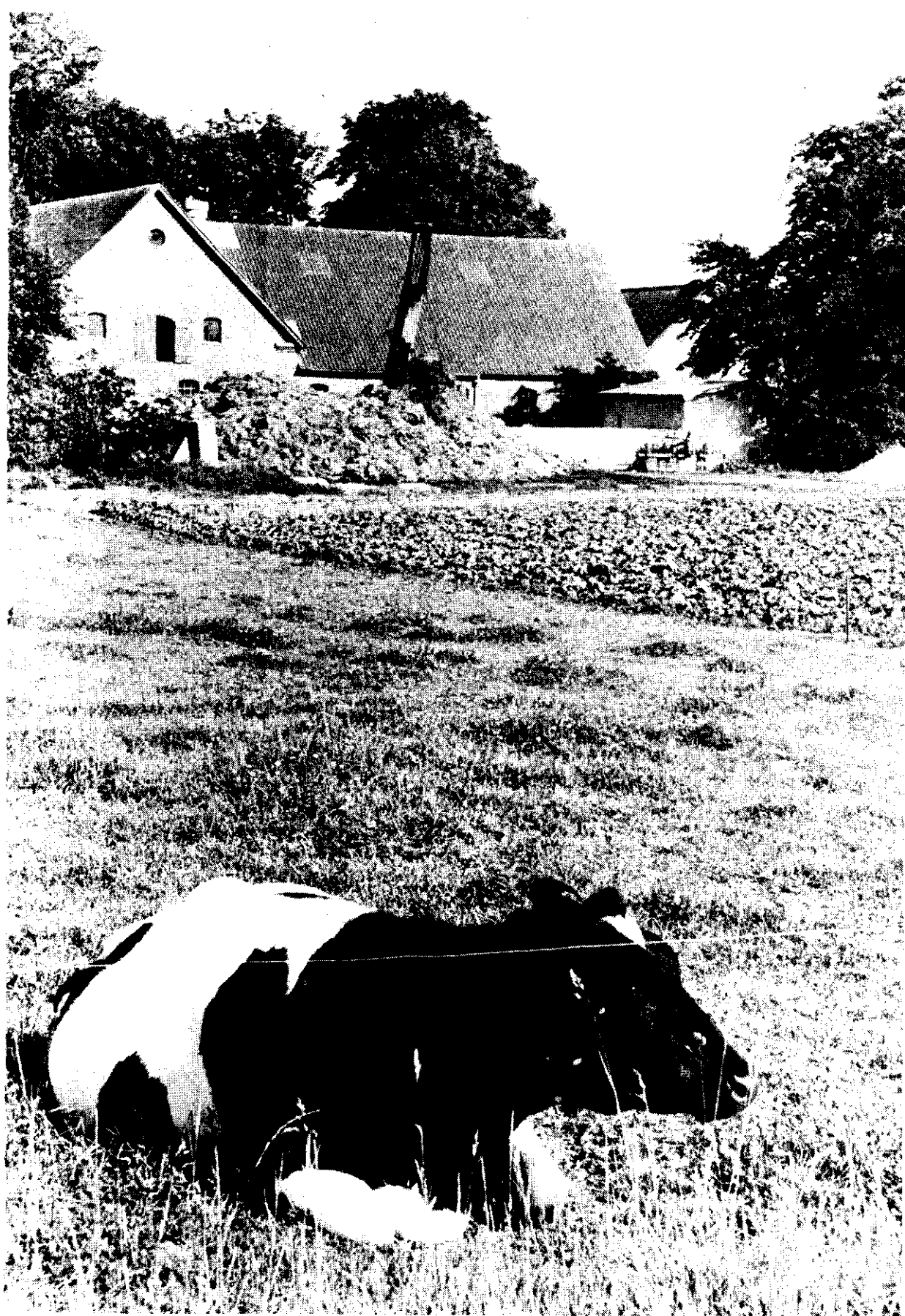
Forord

Dette nummer af Orientering fra Miljøstyrelsen retter sig særligt til teknisk udvalg i kommuner og amter og det personale, som skal udføre tilsyn, navnlig på landbrugsområdet.

Iøvrigt indeholder nummeret andet aktuelt stof, som retter sig til samme målgruppe.

Hvis denne form for orientering har interesse, vil Miljøstyrelsen med få måneders mellemrum udsende yderligere numre af Orientering fra Miljøstyrelsen, rettet til denne eller lignende målgrupper.

Redaktionen af dette nummer er afsluttet i juni 1985.

**Orientering fra Miljøstyrelsen
Nr.4 1985**

**Aktuelle emner:
NPO-handlingsplan
og tilsyn m.v.**

**Miljøministeriet
Miljøstyrelsen**

1. NPO-handlingsplan

Udmøntning af handlingsplanen

Miljøstyrelsen er gået i gang med at udmønte folketingets beslutning om en NPO-handlingsplan. Som det fremgår af beslutningen skal det primært ske ved opstramning af miljøreglementet, d.v.s. i bekendtgørelsesform.

De nye regler vil på sædvanlig måde blive drøftet med de berørte parter. Ministeren har bedt om at få det færdigforhandlede udkast forelagt senest 1. november 1985.

Miljøstyrelsen forventer, at bekendtgørelsen træder i kraft 1. januar 1986, men der vil gå nogle år, inden alle planens elementer skal være gennemført.

Ved tilsyn med landbrug i løbet af 1985 bør handlingsplanen indgå i kommunernes rådgivning til landmændene.

Beslutningen er i juni udsendt til kommunalbestyrelser, amtsråd og miljø- og levnedsmiddelkontrolenheder, men af praktiske grunde genoptrykkes det nedenfor (stikordene i marginen er tilføjet af Miljøstyrelsen):

Folketingsbeslutning af 31. maj 1985 om nedbringelse af forureningen med næringssalte og organisk stof.

"Folketinget opfordrer regeringen til at gennemføre følgende foranstaltninger til nedbringelse af forureningen med næringssalte og organisk stof:

I. Landbrug

1. Konkrete foranstaltninger mod forurening fra gødning og ensilage:

Møddinger

A. Møddingsforholdene bringes i orden, uanset møddingerne er etableret før eller efter miljølovens ikrafttræden den 1. oktober 1974.

Foranstaltningerne udmøntes i miljøreglementet og udformes således, at der ikke stilles krav om anvendelse af bestemte materialer, men krav til anlæggenes funktion.

Den gældende miljølovgivning indeholder allerede bestemmelser, der har til formål at beskytte grundvand og overfladevand mod forurening fra landbruget og mod forurening med spildevand. Borgere og myndigheder er forpligtet til at følge disse bestemmelser. Miljøministeren skal sikre, at der sker en effektivisering af tilsynet, som medfører, at disse bestemmelser overholdes.

Opbevaringskapacitet

B. Landbrugsejendomme med husdyrhold over 20 storkreaturer skal have møddingssteder, ajle- og gylle- og møddingsaftbeholdere med en kapacitet svarende til mindst 6 måneders produktion, beregnet ud fra, at dyrene er på stald. Der kan dispenseres fra opbevaringskravene, når det godtgøres, at gødningen kan udbringes forsvarligt, eller at gødningen kan bringes til fælles opbevaringsanlæg, f.eks. i forbindelse med biogasanlæg eller i forbindelse med mere økologiske driftsformer.

Senest ved udgangen af 1986 klarlægges en løsning på opbevaringsproblemerne og finansiering for brug på under 20 storkreaturer.

Foranstaltningerne udmøntes i miljøreglementet efter samme princip som under A.

C. Vand fra tage og andre befæstede arealer må ikke ledes til møddingssteder, ajlebeholdere eller lignende.

Tagvand m.m.

Foranstaltningerne udmøntes i miljøreglementet.

D. Saftgivende ensilage skal opbevares på uigennemtrængelig bund med afløb til samlebrønd eller lignende eller i silo med tilsvarende afløb.

Ensilage

Foranstaltningerne udmøntes i miljøreglementet.

E. Flydende husdyrgødning må ikke bringes ud på markerne i perioden fra høst til 15. oktober, fra 1987 dog 1. november med mulighed for en regional dispensation. Det gælder dog ikke på bevoksede arealer og på arealer, hvor der er afgrøder den følgende vinter. For visse jordbundstyper kan forbudet mod udbringning af flydende husdyrgødning ophæves, hvis der foretages nedmuldning af tilstrækkelige mængder halm. Flydende husdyrgødning må endvidere under nærmere af ministeren fastsatte regler ikke udbringes på frossen jord. Flydende husdyrgødning, der bringes ud på ubevoksede arealer, skal nedfældes hurtigst muligt og så vidt muligt inden for 24 timer.

Udbringning

F. Markafbrænding af halm bringes til ophør inden for beslutningsforslagets tidsrammer. I bekendtgørelsen åbnes der op for dispensationsmuligheder.

Halmafbrænding

G. Store husdyrbrug miljøgodkendes på linje med andre produktionsvirksomheder. Det skal fastlægges i bekendtgørelsesform, hvilke husdyrbrug der er omfattet af dette krav. Ved fastlæggelsen kan bl.a. følgende kriterier tænkes anvendt: Antallet af husdyr, ejendommens beliggenhed i forhold til anden bebyggelse og i forhold til særligt forureningsfølsomme områder.

Miljøgodkendelse

H. Anvendelsen af markmøddinger afvikles inden 31. december 1989. De kan dog tillades bl.a. for ejendomme i landsbyer, når det godtgøres, at der ikke kan etableres en lovlig "gårdmødding" med tilstrækkelig kapacitet. De kan også tillades for kompost med højt tørstofindhold. Foranstaltningerne udmøntes i miljøreglementet.

Markmøddinger

I. Der fastsættes generelle regler, som sikrer harmoni mellem husdyrhold og jordtilliggende. Herved forstås indtil 2 storkreaturer pr. ha (hvilket svarer til ca. 170 kg N pr. ha pr. år). Har man større husdyrhold, skal der foreligge længerevarende skriftlige aftaler, der sikrer, at overskydende gødning kan afsættes til andre ejendomme, til fællesanlæg eller biogasanlæg. Foranstaltningerne udmøntes i miljøreglementet.

Husdyrhold og jordtilliggende

J. Miljøministeren fremsætter straks i næste folketingsår lovforslag til miljøstøtteordning til finansiering af beslutningsforlaget i perioden 1986-89.

Miljøstøtte

2. Forsknings-, udviklings- og/eller udredningsvirksomhed.

Forskning

Forsknings-, udviklings- og/eller udredningsvirksomheden skal belyse:

- 1) Forskellige kulturtekniske foranstaltningers indflydelse på næringsstoffabet, herunder betydningen af gødskning (type, mængde, udbringningstidspunkt og -måde), afgrødevalg, efterafgrøder, halmnedmuldning og jordbehandling.

- 2) Undergrundens evne til at fjerne nitrat og forskellige grundvandsmagasiners følsomhed for et givet kvælstoftab.
- 3) Jorderosionens bidrag til belastningen af overfladevand med fosfor undersøges.
- 4) Næringsstofftilførsels betydning for eutrofieringen af søer, vandløb, kystnære områder og hav.
- 5) Effekten af gødnings- og dyrkningsfrie zoner langs vandløb.
- 6) Muligheden for begrænsning af ammoniakfordampningen fra stalde, gødningsoplag og gødningsudbringning undersøges.
- 7) De miljø- og landbrugsmæssige aspekter i anvendelsen af husdyrgødning til energifremstilling belyses nærmere.
- 8) Begrebet marginaljord, set i økonomisk og økologisk perspektiv.
- 9) Strukturudviklingen i landbruget og dens betydning for miljøets næringsstofbelastning.

Den forskning, der løbende igangsættes, vil blive koordineret med anden forskning inden for området.

Dambrug

II. Dambrug

Tilsynet med overholdelse af bestemmelserne vedrørende dambrug skal styrkes.

Spildevand

III. Spildevand

Spildevandsrensningen skal forbedres specielt med henblik på at nedbringe fosforforureningen. Kommunerne skal derfor gennemføre en mere effektiv spildevandsrensning på de kommunale spildevandsrensningsanlæg. Tilsynet med virksomheder m.v., der har eget spildevandsanlæg, skal effektiviseres.

Kraftværker og trafik m.v.

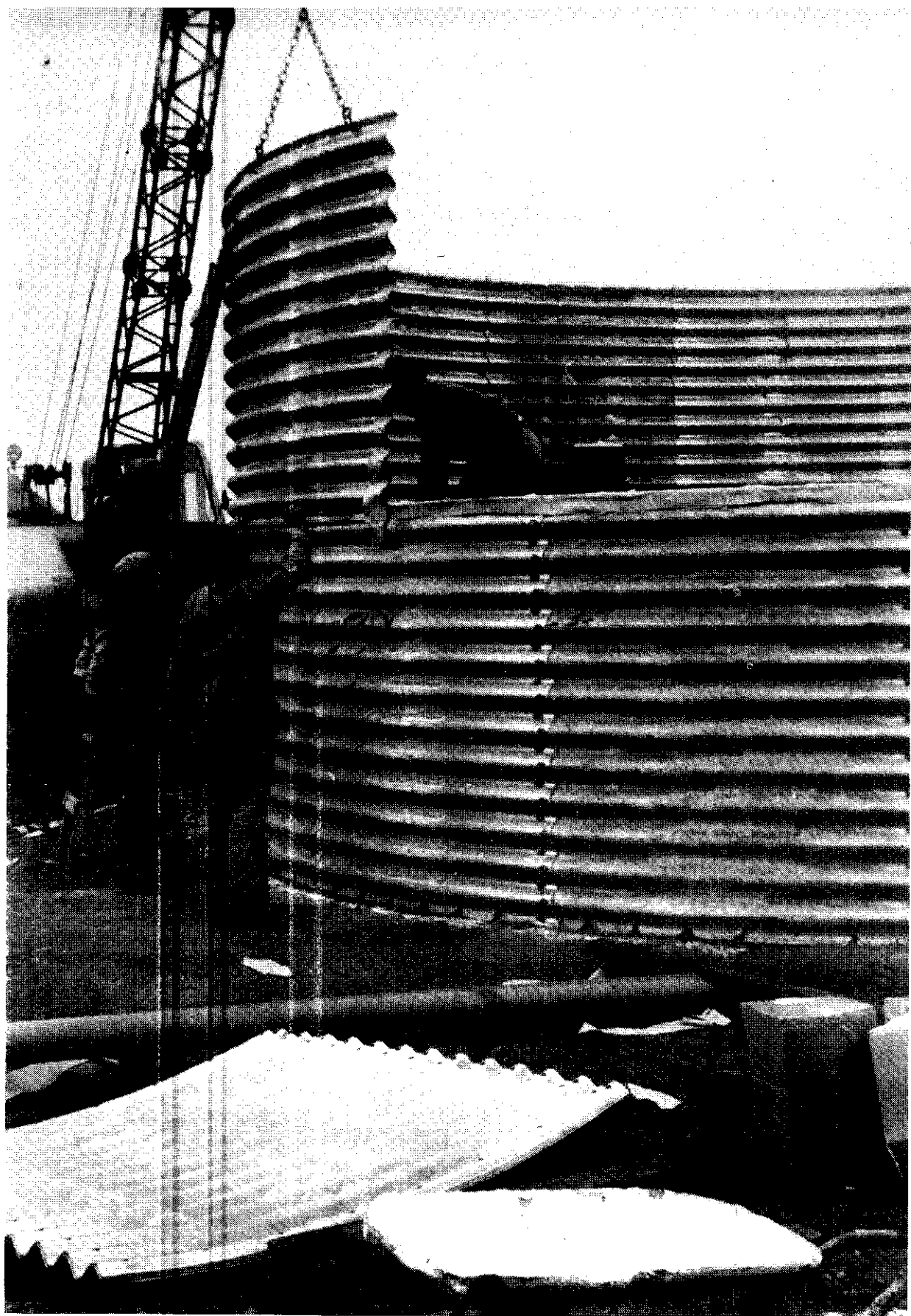
IV. Kraftværker og trafik m.v.

Udsendelsen af kvælstofilter reduceres i de kommende år.

Opfølgning

V. Evaluerings

Miljøministeren afgiver inden udgangen af 1987 en redegørelse til miljø- og planlægningsudvalget om resultaterne af den øgede indsats mod NPO-forureningen."

2. NPO-handlingsplan og miljøstøtte

Miljøstøtteordning

Gældende lov

I medfør af lov nr. 606 af 23. december 1980 om miljøstøtte kan der ydes støtte til blandt andet forureningsbegrænsende projekter på landbrugsejendomme. Projekterne omhandler især udbedringer af møddingpladser. Støtte kan gives til projekter, der gennemføres indtil 31. december 1986. Det er en betingelse for ydelse af støtte, at gennemførelsen af projektet sker som følge af skærpede eller uforudseelige krav til forureningsbegrænsning. Støtten ydes som et tilskud på 25% af investeringsbeløbet efter eventuelle fradrag.

Ny lov

I forbindelse med folketingets beslutning om nedbringelse af forureningen med næringssalte og organisk stof blev det vedtaget, at miljøministeren straks i næste folketingsår skal fremsætte lovforslag til miljøstøtteordning til finansiering af beslutningsforslaget i perioden 1986 - 1989.

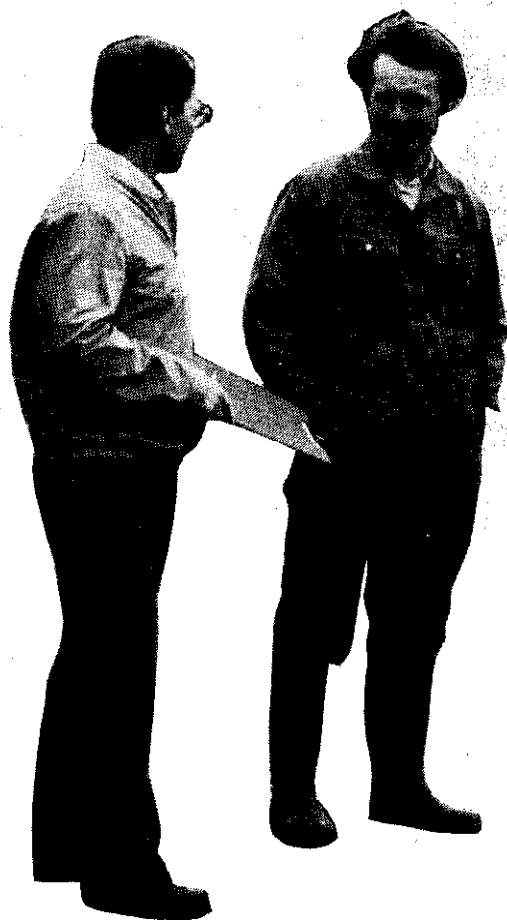
Principper i ny lov

I miljøministerens redegørelse vedrørende NPO-handlingsplanen fremgår, at støtteordningen bør udformes således, at den giver den enkelte landmand et incitament til så hurtigt som muligt at udføre forbedringer af opbevaringsforholdene for gødning. Det kan opnås ved, at støtten er størst umiddelbart efter de nye retningslinier træder i kraft, hvorefter den nedtrappes. Ordningen bør endvidere indrettes således, at den miljøforbedrende effekt bliver så stor som mulig. Det kan opnås ved kun at give støtte, når opbevaringskapaciteten er mindst 6 måneder og ved at støtteprocenten øges ved kapacitet udover 6 måneder. Ordningen bør tage hensyn til de landbrug med mindre husdyrhold, hvor investeringerne vil kunne føles særligt belastende.

Miljøministeren vil i oktober 1985 fremlægge et lovforslag om miljøstøtte til landbruget ud fra ovennævnte principper.

Betænkning fra Miljøstyrelsen

Nr. 1 1985

3. Betænkning om miljøtilsyn

I maj udkom betænkningen fra Miljøstyrelsens tilsynsudvalg, som består af repræsentanter fra Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen og Miljøstyrelsen.

Blandt de centrale afsnit i betænkningen er en gennemgang af tilsynsopgaverne i kommuner og amter og skøn over, hvad en tilfredsstillende løsning af opgaverne vil kræve:

Kommunernes tilsyn og ressourcebehov

Tilsynsopgaver
i kommuner

Betænkningen giver følgende liste over kommunernes tilsynsopgaver:

- Tilsyn med ca. 50.000 kap. 5-virksomheder, godkendte som ikke-godkendte. De ikke-godkendte er i flertal, og tilsynet med dem må ikke overses, fordi loven er baseret på den forudsætning, at utilfredsstillende miljøforhold opfanges gennem tilsynet. Iøvrigt skal der føres opsøgende tilsyn med alle kap. 5-virksomheder, og kommunen må skaffe sig oversigt over sine virksomheder
- Tilsyn med ca. 100.000 landbrugsbedrifter
- Opsporing af punktkilder, hvor der lokalt er problemer med miljøkvaliteten
- Tilsyn med overholdelse af regler iøvrigt
- Konsekvent opfølgning af tilsyn, således som det er beskrevet i miljøministeriets cirkulære af 10. maj 1985 (udsendt primo juni til kommunerne)

Ressourcebehov
i kommuner

Om ressourcebehovet udtaler udvalget efter denne gennemgang:

"Der kan ikke foretages eksakte beregninger af, hvad et tilfredsstillende tilsyn vil kræve af ressourceindsats. Men udvalget støtter sig i det følgende til sine undersøgelser og til erfaringer fra kommuner med et udbygget miljøtilsyn.

For alle kommuner må man forvente en vis minimumsstandard i tilsynet.

I en typisk landkommune med 10.000 indbyggere vil der være nogle hundrede landbrug, over 100 kap 5-virksomheder (bl.a. autoværksteder og pelsdyrfarme) og måske i størrelsesorden 100 andre virksomheder, som kræver miljøtilsyn. I dette simple eksempel vil det nødvendige ressourceforbrug til tilsyn udgøre 1 årsværk.

Nøgletal

Udvalgets skøn over dette nøgletal - 1 årsværk pr. 10.000 indbyggere - er baseret på kendskab til nogle kommuner, hvor tilsynet i det væsentlige kan betragtes som fuldt udbygget. Tallet bekræftes af, at de kommuner i udvalgets undersøgelse, som er nået længst i udbygningen af tilsynet, har afsat en tilsynsressource i denne størrelsesorden.

Når udvalget - i denne og andre forbindelser - skønner over ressourceforbrug til tilsyn, sigtes både til selve tilsynsbesøgene og til alt, hvad der er nødvendigt til forberedelse af disse og til opfølgning i form af henstillinger, påbud o.l. sagsbehandling.

Nøgletallet skal snarere opfattes som et minimums- end som et maksimumsskøn. Udvalget har kendskab til kommuner, hvor tilsynet kræver en større indsats, og det må ses i sammenhæng med, at der kan forekomme en række forhold, som kræver en større tilsynsindsats.

- Virksomheder, som er særligt komplicerede og frembyder særlige risici for det omgivende miljø, kan kræve en ekstraordinær stor tilsynsindsats.
- Et meget stort antal virksomheder er også ressourcekrævende for et tilsyn, selv om de hver for sig er små. Den samlede sum af forurening fra de små virksomheder er i nogle tilfælde et problem, og vejledningsbehovet er særligt stort i forhold til små virksomheder. Heri ligger også, at en stærk erhvervsudvikling kan kræve en særlig tilsynsindsats.
- På landbrugssiden vil et stort antal bedrifter med husdyrhold øge kravet til tilsynsindsatsen.
- Mange klager vil naturligvis også belaste tilsynsmyndigheden. Klager er navnlig hyppige i stærkt urbaniserede områder med blandet erhverv og beboelse. Når et løbende tilsyn fungerer, vil det antagelig være lettere at håndtere klager. Men bortset fra dette, må man påregne, at forøgelsen af tilsynsindsatsen må blive en nettoforøgelse af indsatsen på miljøbeskyttelsesområdet.
- Miljøbeskyttelsesloven giver kommunerne mulighed for at vælge et ambitionsniveau lokalt for miljøbeskyttelsen, som er højere end lovgivningens minimum. Dermed kan følge en større tilsynsindsats.

Større tilsynsindsats

Tilvejebringelsen af en tilfredsstillende standard i tilsynet og opfølgningen af tilsynet på det kommunale område skønnes at kræve en indsats på mindst 1 årsværk pr. 10.000 indbyggere eller på landsplan mindst ca. 510 årsværk. Indsatsen i 1984 var ifølge udvalgets undersøgelse ca. 190. Forøgelsen er dermed ca. 320 årsværk, svarende til i gennemsnit 1 årsværk pr. kommune. 320 årsværk svarer til en merudgift på ca. 80 mio. kr. Skønnet er i princippet baseret på den nuværende opgavefordeling. Men som det fremgår af grundlaget, er de mest tilsynskrævende virksomheder, som godkendes af amtskommunerne, ikke indgået med specielt stor vægt.

Det er udvalgets opfattelse, at udbygningen bør gennemføres over en 3-årig periode, d.v.s. i løbet af 1985, 1986 og 1987.

Gennemførelse

Udvalget har gennem sine undersøgelser og sit kendskab til en række kommuner kunnet notere, at der i begyndelsen af 1985 er ved at ske en mærkbar forøgelse af tilsynsressourcerne. Bl.a. synes initiativer fra Kommunernes Landsforenings side at have bevirket, at en række kommuner har ansat en medarbejder mere i teknisk forvaltning med henblik på at få gennemført et tilfredsstillende tilsyn.

Udvalget lægger overordentligt megen vægt på, at det kommunale tilsyn udbygges som skitseret. Udvalget går ud fra, at Miljøstyrelsen følger udviklingen og i nødvendigt omfang iværksætter nærmere undersøgelser. Udvalget anser det imidlertid ikke for hensigtsmæssigt, at der lovgives om denne udbygning. Det er ikke sædvanligt, at der ved lovgivningen sættes normer for kommunernes personalenormering. Lovgivningen normerer, hvilke opgaver kommunerne skal løse. Den normering foreligger i form af miljøbeskyttelsesloven. Den er uddybet bl.a. ved Miljøstyrelsens tilsynsvejledning og miljøministeriets cirkulære om håndhævelse af miljøbeskyttelsesloven. Hvordan og med hvilket personale kommunerne vil løse opgaverne er overladt til dem selv. Der er forskelle i de enkelte kommuners størrelse, erhvervsstruktur, forureningsproblemer o.s.v., og der skal derfor være plads til, at opgaverne kan løses på forskellige måder."

Amtskommunernes tilsyn og ressourcebehov

Tilsynsopgaver i
amter

Betænkningen giver en tilsvarende liste over amtskommunernes
tilsynsopgaver:

- Tilsyn med miljøkvaliteten i vandløb, søer og kystvande, hvor navnlig problemerne med vandkvaliteten i kystvandene kalder på en forøget indsats
- Tilsyn med luftkvalitet, støjkortlægning og tilsyn med jord og grundvand
- Tilsyn med kommunale rensningsanlæg, hvor der er behov for en fastere opfølgning af vilkårsovertrædelser
- Tilsyn med andre kommunale anlæg (f.eks. lossepladser, forbrændingsanlæg og fjernvarmeværker)
- Tilsyn med dambrug
- Tilsyn med industrivirksomheder, hvis man gennemfører udvalgets tanker om at samle godkendelses- og tilsynsbeføjelsen
- Konsekvent opfølgning af tilsyn.

Ressourcebehov
i amter

Om ressourcebehovet siger udvalget:

"Udvalget har i sine ressourcekøn lagt Amtsrådsforeningens oplysninger i rapporten "Amternes miljøtilsyn" (1985) til grund. Dog har udvalget derudover anset det for rigtigt at skønne, at en effektiv opfølgning af tilsynet med kommunale spildevandsanlæg vil koste en vis ekstra indsats.

Tallene ser herefter således ud:

Nuværende og fremtidig amtskommunal tilsynsaktivitet

	Nuværende res- sourceforbrug i mill. kr. (1984)	Foreslået forøgelse (mill.kr.)
Tilsyn med vandløb, søer og kystvande		18
Miljøkvaliteten iøvrigt		4x)
Tilsyn med kommunale spildevandsanlæg		1,5
Tilsyn med andre kommunale anlæg		2,5
Tilsyn med dambrug		1,5
Tilsyn med industrivirksomheder		12xx)
Ialt	60-55	39,5

x) Heri er ikke indregnet et beløb på 3 mill. kr. vedrørende en eventuel luftkvalitetskortlægning, som der ikke på nuværende tidspunkt er taget stilling til, men som drøftes mellem Miljøstyrelsen og Amtsrådsforeningen.

xx) Dette tal må alene opfattes som et regneeksempel, dels fordi der ikke er taget endelig stilling til, om godkendelse og tilsyn skal samles, dels fordi det ikke er klart, hvilke virksomheder der fremover vil være (a)-mærket. Tallene hidrører fra "Amternes miljøtilsyn" og vedrører et tilsyn med de nuværende 6.000 (a)-mærkede virksomheder.

Til denne oversigt skal knyttes følgende bemærkninger:

Den største enkelte post både nu og i de kommende år er tilsynet med vandkvaliteten. Beløbene bør ses i relation til, at vurderingen af vandkvaliteten styrer kravene til kommunernes og virksomhedernes rensningsindsats. I de kommende år vil meget betydelige investeringer i rensningsindsats være nødvendige for at løse de aktuelle forureningsproblemer. Tilsynet må desuden betragtes som en opfølgning af de investeringer, som allerede er lagt i rensningsindsats og lignende.

Den forøgede amtskommunale indsats bør gennemføres over en 3-årig periode.

Gennemførelse

Udvalget lægger overordentlig megen vægt på, at det amtskommunale tilsyn udbygges som skitseret. Udvalget går ud fra, at Miljøstyrelsen følger udviklingen og i nødvendigt omfang iværksætter nærmere undersøgelser. Udvalget anser det imidlertid ikke for hensigtsmæssigt, at der lovgives om denne udbygning, jfr. bemærkningerne vedrørende kommunerne."

Det videre forløb

I øjeblikket sidder et underudvalg under tilsynsudvalget og gennemgår listen over kap. 5-virksomheder. Denne gennemgang skal være afsluttet senest 1. september 1985. Derefter tager de kommunale organisationer og miljøministeren endelig stilling til

resultaterne af udvalgets arbejde.

Hvis der derefter er behov for lovændringer, kan ministeren forventes at fremsætte lovforslag i efteråret 1985. Lovændringer er f.eks. nødvendige for at gennemføre udvalgets tanke om at samle godkendelses- og tilsynsbeføjelser.

Forløbet i folketing m.v. behøver dog ikke at afholde kommuner og amter fra at gå i gang med styrkelsen af tilsynet. Opgaverne er der allerede - i rigt mål. Det forventede lovforslag vil ikke berøre opgavernes omfang - kun fordelingen af arbejdet mellem kommuner og amter.

4. Tilsyn skal ske på stedet!

Miljølovens § 50a

I nedenstående sag har Miljøstyrelsen til brug for et tilsynsråd præciseret, hvad der ligger i miljøbeskyttelseslovens § 50a om, at ulovligt forhold skal bringes til ophør:

"Hovedtræk af sagens forløb.

På grundlag af det sagsmateriale, som har foreligget for Miljøstyrelsen, kan sagen inddeles i 3 faser, som i hovedtræk har haft følgende forløb:

Første fase
(17.4.80-18.12.81).

Den 17. april 1980 meddelte A kommune amtskommune B, at der blev kørt affaldslignende materialer til et grusgravsområde. Amtskommune B anmodede ved skrivelse af 11. juni 1980 grusgravens ejer om straks at standse opfyldningen.

Herefter er der ifølge sagsakterne ikke i denne fase af sagen foretaget videre, hverken fra amtskommunens eller kommunens side.

Anden fase
(18.12.81-10.8.84)

Et vandværk klagede den 18. december 1981 til A kommune over fortsat tilkørsel af affald. Vandværket har en kildeplads 100-200 m fra aflægningspladsen, hvorfra der årligt indvindes ca. 3 mio. m³.

A kommune anbefalede i februar 1982 amtskommunen at besigtige stedet på baggrund af denne henvendelse. Kommunen konstaterede i september 1982, at tilkørslen af affald fortsatte.

Amtskommunen anmodede den 11. oktober 1982 påny grusgravens ejer om at bringe de ulovlige forhold til ophør inden 31. oktober 1982. A/S C, der havde foretaget asfaltdeponering, fik en kopi af denne skrivelse.

I juli 1983 ansøgte A/S C om godkendelse af opsamlingssted for gamle vejmaterialer og et anlæg til oparbejdning af disse.

Ifølge sagsakterne er der ikke mellem den 31. oktober 1982 og den 10. august 1984 gjort forsøg fra amtskommunens side eller kommunens side på at bringe de ulovlige forhold til ophør.

Tredie fase
(10.8.84-29.11.84)

Under forløbet af godkendelsessagen lod kommunen i juli 1984 en grusprøve fra stedet analysere. Den viste et fenolindhold på 46 mikrogram pr. kg. (den højest tilladte værdi i drikkevand er 0,5 mikrogram pr. l.).

Den 10. august 1984 anmodede kommunen amtskommunen om at standse virksomheden, da man havde konstateret, at den var startet.

Den 22. august 1984 anmodede kommunen selv A/S C om at stoppe deponeringen.

Den 5. oktober 1984 meddelte amtskommunen afslag på ansøgningen fra 1983 men stillede samtidig i udsigt, at en alternativ placering af depot og anlæg eventuelt kunne realiseres.

Amtskommunen anmodede samtidig om, at det nuværende depot blev overdækket.

Den 6. november 1984 konstaterede kommunen, at påbudene om overdækning af depotet på 2-3.000 m³ og stop af knuseanlæg ikke var efterkommet. Det gav anledning til, at amtskommunen den 20. november 1984 foretog politianmeldelse.

Politianmeldelse

Den 29. november 1984 tilså kommunen grusgraven og konstaterede, at 90% af asfalten var overdækket, og at tilkørsel og knusning af affald var ophørt.

Alle parter afventer nu udfaldet af den verserende sag om godkendelse af depot og anlæg et andet sted.

Retsgrundlaget.

De foretagne deponeringer er klart ulovlige. De er foretaget uden den nødvendige godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 35, jfr. punkt G.1. i bilaget til loven, og uden tilladelse efter by- og landzonelovens § 8.

Miljølov og zonelov

Godkendelsesmyndighed ifølge miljøbeskyttelsesloven er amtskommunen. Ifølge miljøbeskyttelseslovens § 42 kan den myndighed, der kunne have meddelt godkendelse, nedlægge forbud mod fortsat drift og eventuelt forlange virksomheden, anlægget eller indretningen fjernet.

Tilsynsmyndigheden ifølge miljøbeskyttelsesloven er kommunen. Kommunalbestyrelsen påser ifølge miljøbeskyttelseslovens § 48, at loven og de regler, der er fastsat med hjemmel i loven, overholdes.

Den myndighed, der skal meddele tilladelse efter zonelovens § 8 er amtskommunen, og denne er også tilsynsmyndighed.

Det er åbenbart, at myndighedsopgaverne ikke er rigtigt løst i sagens 1. og 2. fase. Der er registreret ulovlige deponeringer over en periode på godt 4 år, og der er ikke sket nogen effektiv standsning af dem i denne periode. Der skal nedenfor nærmere redegøres for, hvordan 1. og 2. fase forholder sig til retsgrundlaget.

I sagens 3. fase er det lykkedes at standse de ulovlige deponeringer inden for et tidsforløb, som efter omstændighederne er acceptabelt. Der skal derfor ikke knyttes yderligere bemærkninger til denne fase.

1. og 2. fase vurderet i forhold til miljøbeskyttelseslovens §§ 42 og 48 og zoneloven.

Om forståelsen af den relevante lovgivning kan Miljøstyrelsen efter drøftelser med Planstyrelsen oplyse følgende:

I 1. fase anmodede amtskommunen i sin skrivelse af 11. juni 1980 ejeren af grusgraven om "straks at standse opfyldningen og inden en måned fra dato at indsende en redegørelse eller ansøgning". Kommunen fik kopi.

Manglende
opfølgning

Her burde tilsynsmyndigheden - kommunen - kort tid efter den 11. juni have kontrolleret, at anmodningen var efterkommet.

Endvidere burde amtskommunen inden for en rimelig frist have fulgt sagen op, dels ved at sikre sig hos kommunen, at de ulovlige deponeringer var standset, dels ved at fastholde kravet om en redegørelse eller ansøgning over for ejeren af grusgraven.

Langsom reaktion

I 2. fase modtog amtskommunen henvendelse fra vandværket med skrivelse af 10. februar 1982 fra kommunen. Først den 11. oktober 1982 reagerede amtskommunen over for ejeren af grusgraven. Henset til sagens karakter - ulovlig deponering - er 8 måneder for lang tid, særlig set på baggrund af amtskommunens egen skrivelse af 11. juni 1980.

Amtskommunens skrivelse af 11. oktober henviser til zoneloven, men den drejer sig naturligvis også om et forhold som på tilsvarende måde ulovligt efter miljøbeskyttelsesloven. Amtskommunen truer i skrivelsen med politianmeldelse, hvis de ulovlige forhold ikke bringes til ophør inden 31. oktober 1982.

Manglende
opfølgning

Ifølge sagsakterne har amtskommunen intet foretaget sig for at følge op på denne skrivelse. Dette er ikke foreneligt med amtskommunens pligter efter zoneloven og miljøbeskyttelseslovens § 42.

Også tilsynsmyndigheden efter miljøbeskyttelsesloven, A kommune, har forholdt sig passiv. Det følger imidlertid af miljøbeskyttelseslovens § 48, at A kommune kort efter 31. oktober 1982 burde have kontrolleret, om deponeringerne var stoppet, og indberettet resultatet til amtskommunen.

Præciseringen af miljøbeskyttelsesloven og zoneloven ved L. 250 af 23. maj 1984.

Retshåndhævelses-
loven

Den forståelse af miljøbeskyttelseslovens §§ 42 og 48 og zoneloven, som er præciseret ovenfor, er baseret på lovene som de dengang så ud. Det bør imidlertid nævnes, at begge love er omfattet af L. 250 af 23. maj 1984 om ændring af forskellige miljø- og planlægningslove (håndhævelse).

Af interesse her er særlig den nuværende § 50a i miljøbeskyttelsesloven ("Bliver tilsynsmyndigheden, jfr. §§ 48-50, opmærksom på et ulovligt forhold, skal den foranledige det ulovlige forhold bragt til ophør, medmindre der er tale om forhold af ganske underordnet betydning").

Det fremgår af forarbejderne, at bestemmelsen må betragtes som en lovfæstelse af en pligt, som i forvejen nok måtte antages af påhvile tilsynsmyndigheden.

Miljøstyrelsens vurdering af sagen.

Den nuværende situation giver ikke Miljøstyrelsen anledning til at overveje indgreb. Den ulovlige deponering er bragt til ophør, og asfaltdepotet er overdækket, så udvaskning undgås. Som det fremgår af ovenstående er myndighedsopgaverne ikke løst korrekt i perioden 1980 - 1984."

5. Ændring af vandforsyningsloven

Ved lov nr. 255 af 6. juni 1985 er der gennemført en række ændringer af vandforsyningsloven.

Grundlaget for, ændringen var vandprisudvalgets betænkning af 1982.

Støtte til private
vandværker

I betænkningen foreslog vandprisudvalget bl.a., at der som en ny § 53 a i vandforsyningsloven indføjes en bestemmelse, der gav kommunalbestyrelserne adgang til at yde økonomisk støtte til private almene vandforsyningsanlæg. Støtten skulle navnlig kunne ydes til udgifter ved større anlægsarbejder, der var af betydning for at fremme en hensigtsmæssig vandforsyningsstruktur. Også amtsrådene skulle efter forslaget kunne yde økonomisk støtte til arbejder ved almene vandforsyningsanlæg, private som kommunale, når arbejdet tjente til at fremme væsentlige regionale interesser.

Ved ændringsloven blev der indføjet en § 53 a i vandforsyningsloven i overensstemmelse med vandprisudvalgets forslag.

Forud for denne ændring har der gennem den såkaldte "hvile i sig selv-regel" været opstillet et princip om, at en række almene serviceorganer, derunder almene vandværker, økonomisk skulle hvile i sig selv, og at de derfor - med nogle undtagelser, der var nøje afgrænset i praksis - ikke måtte modtage støtte fra kommunens eller amtskommunens skatteindtægter. Ved den nye § 53 a er princippet brudt for den almene vandforsynings vedkommende. Dette betyder ikke, at almene vandværker fremtidig skal regne med i større udstrækning at få kommunale tilskud til deres anlægsudgifter. Hovedsigtet er derimod at gøre det lettere for enlige og afsides beliggende ejendomme at få vandværksvand. Efter hidtidig praksis har ejeren af en sådan ejendom ofte måttet betale hele ledningen ud til sin ejendom for at få vandværksvand, og dette kan være en urimelig stor omkostning for den enkelte. § 53 a gør det muligt for kommunalbestyrelsen at betale en del af ledningsudgiften. Kommunalbestyrelsen kan også tilrettelægge vandværkets takstordning således, at vandværket kun må forlange et lavere, gennemsnitligt ledningsbidrag, og § 53 a giver i så fald kommunalbestyrelsen mulighed for forskudsvis at betale vandværkets ledningsudgifter, indtil de dækkes ind gennem ledningsbidrag.

Spørgsmålet har i praksis i almindelighed foreligget med hensyn til private almene vandværker, og § 53 a omfatter i det væsentlige kun støtte til private almene vandværker. Bemærkningerne til bestemmelsen fremhæver imidlertid, at kommunalbestyrelserne må kunne yde støtte til deres kommunale vandværker efter tilsvarende retningslinier.

Klageret til orga-
nisationer

Samtidig med indføjelser af § 53 a er der ved ændringer af lovens §§ 80 og 83 indføjet bestemmelser, der giver nogle landsdækkende foreninger (Naturfredningsforeningen, Sportsfiskerforbundet, Forbrugerrådet) adgang til at optræde som klager over en række afgørelser, bl.a. afgørelser om vandindvindingsstilladelser efter vandforsyningslovens § 20. Samtidig er andre procedureregler i vandforsyningsloven ændret på samme måde, som miljøbeskyttelsesloven blev ændret i 1982.

Herudover er der ved loven gennemført en række ændringer af vandforsyningsloven på andre punkter, hvor ændringerne har vist sig ønskelige gennem det hidtidige arbejde med loven, eller hvor ændringerne må antages at få betydning i det fremtidige arbejde. De vigtigste af disse ændringer omtales kort nedenfor.

Ved en ændring af vandforsyningslovens § 14 får amtsrådene mulighed for at fastsætte en frist for kommunalbestyrelsernes udarbejdelse af vandforsyningsplaner og vandforsyningsdelplaner. Bestemmelsen er et led i arbejdet med at skaffe brugeligt vand til områder eller enkeltejendomme, hvor den nuværende vandforsyning er nitratforurennet. Det vil normalt være nødvendigt at udarbejde en vandforsyningsplan for kommunen eller en del af kommunen, før det kan afgøres, hvorledes de nitratramte ejendommers vandforsyningsproblemer skal løses, jfr. Miljøstyrelsens cirkulære nr. 100 af 26. juli 1984 afsnit E.

Frist for vandforsyningsplaner

Lovens § 29, stk. 3, er ændret på 2 punkter. For det første er til vandværkamtsrådets myndighed til at give påbud om tilslutning til et bestående alment vandværk udvidet, således at den gælder ikke alene, når der er tale om at slutte et nyt område til vandværket, men også når der kun er tale om tilslutning af enkelte eller nogle enkelte ejendomme, der findes at ligge naturligt i forhold til vandværkets ledningsnet. Spørgsmålet vil bl.a. kunne få betydning for nitratramte ejendomme, der ligger i nærheden af en vandværksledning. For det andet slås det fast, at amtsrådet ved sin fastsættelse af vilkår for den påbudte vandværkslevering skal lægge de vandpriser til grund, som kommunalbestyrelsen har godkendt i medfør af lovens § 53, stk. 1, "med mindre amtsrådet finder, at der foreligger særlige forhold, som gør, at taksterne ikke med rimelighed kan anvendes."

Påbud om tilslutning

Lovens § 32, stk. 1, er ændret, således at amtsrådet kan træffe af bestemmelse om inddragelse af et privat vandværk ikke alene under et kommunalt vandværk, men også -hvad der antagelig efter vandforsyningsplanerne vil være det mest praktiske - om inddragelse af vandværket under et andet privat vandværk.

Sammenlægning private vandværker

Ved ændringsloven er den fulde ekspropriationsadgang efter § 37 udvidet til at gælde også for private almene vandforsyningsanlæg. Ændringen er fundet rimelig, dels fordi egnede placeringssteder for almene vandforsyningsanlæg igennem vandplanlægningen må antages at blive således indskrænket, at det i nogle tilfælde vil blive vanskeligt at erhverve jord til anlæggene uden ekspropriation, og dels fordi de private almene vandforsyningsanlægs økonomi nu er under en god offentlig kontrol gennem reglen i vandforsyningslovens § 53, stk. 1, om, at kommunalbestyrelserne skal godkende de private vandværkers takster.

Ekspropriation til private vandværker

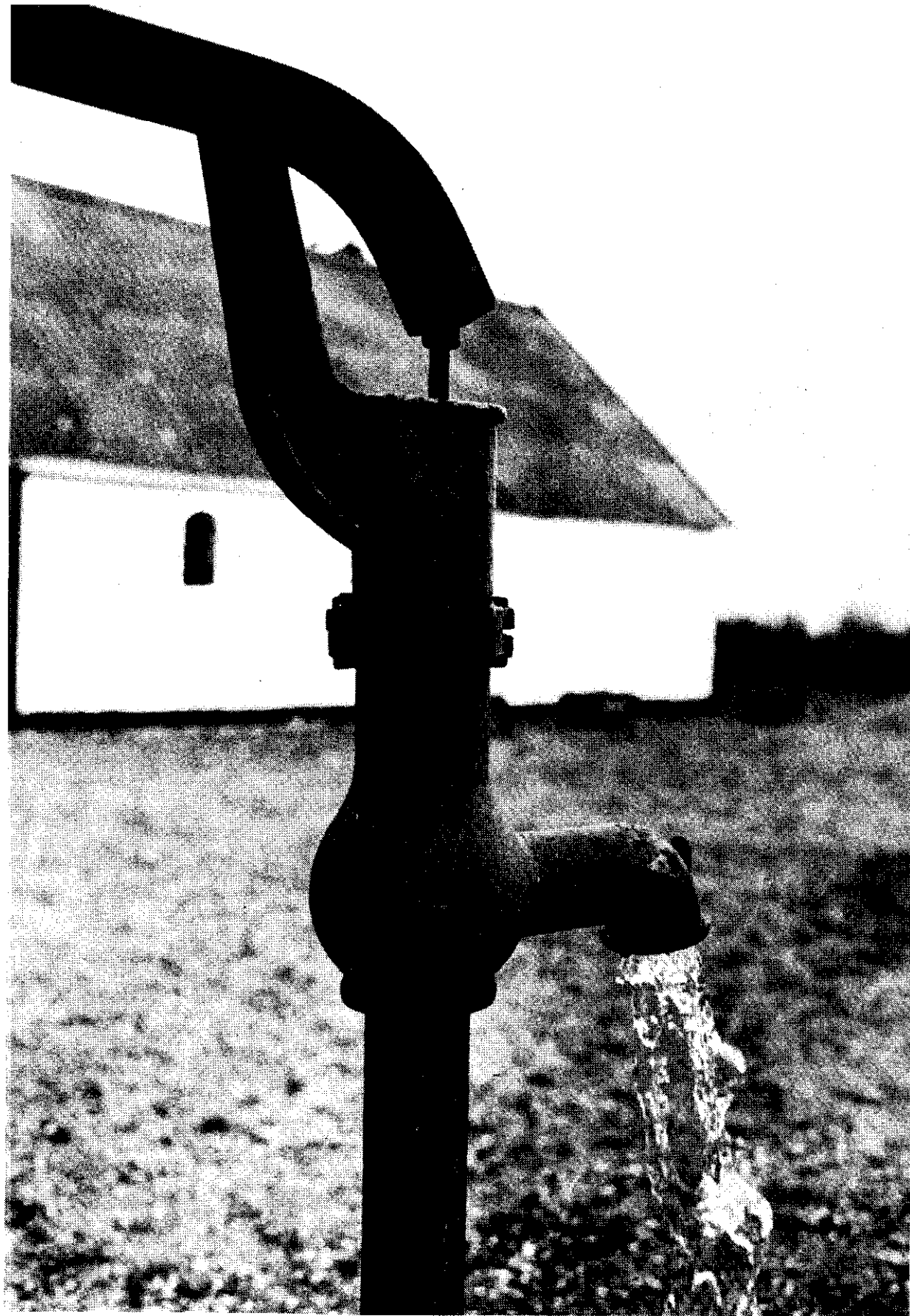
Efter vandforsyningslovens § 53, stk. 1, skal private vandværkers takster godkendes af kommunalbestyrelsen. Ved ændringsloven er tilføjet et nyt § 53, stk. 1, sidste pkt., der går ud på, at kommunalbestyrelsen kan "træffe bestemmelse om forhøjelse af visse former for bidrag, hvis forhøjelsen er en nødvendig følge af, at kommunalbestyrelsen har nægtet at godkende forhøjelsen af andre former for bidrag". Hvis en kommunalbestyrelse f.eks. ikke vil godkende så høje tilslutningsbidrag til et privat vandværk, som vandværket har ønsket, kan den til gengæld træffe bestemmelse om forhøjelse af de løbende afgifter til vandværket i fornødent omfang, selv om vandværket ikke ønsker nogen forhøjelse af de løbende afgifter.

Forslag om forhøjelse af bidrag

Beslutning i
tilfælde af
sundhedsfarligt
vand

Efter den hidtidige § 62 kan kommunalbestyrelsen skride ind med påbud, herunder eventuelt lukningspåbud, overfor et vandforsyningsanlæg, hvis vand ikke overholder de fastsatte kvalitetskrav eller er sundhedsfarligt eller i nærliggende fare for at blive sundhedsfarligt. I den betænkning, som Folketingets miljø- og planlægningsudvalg har afgivet over ændringsloven, fremhæves det, at der kan blive tale om en bred vifte af reaktionsmuligheder fra den blotte foreløbige holden forholdene under observation til krav om øjeblikkelig lukning, og at en afhjælpning af kvalitetsmanglerne -særlig ved enkeltejendomme -kan medføre så store praktiske vanskeligheder, at en beslutning om indgriben bør afvente, at det bliver praktisk muligt at ændre vandforsyningen. Der er imidlertid indføjet en ny § 62, stk. 2, der slår fast, at hvis anlæggets vand er sundhedsfarligt, skal kommunalbestyrelsen træffe en egentlig beslutning om, hvorvidt der skal skrides ind eller ej. Der er endvidere indføjet en ny § 62, stk. 3, der giver amtsrådet mulighed for at ovetage myndigheden efter § 62 i sager, der ivotrigt behandles af amtsrådet -f.eks. fordi amtsrådet skal træffe bestemmelse om tvangstilslutning til et vandværk efter lovens § 29.

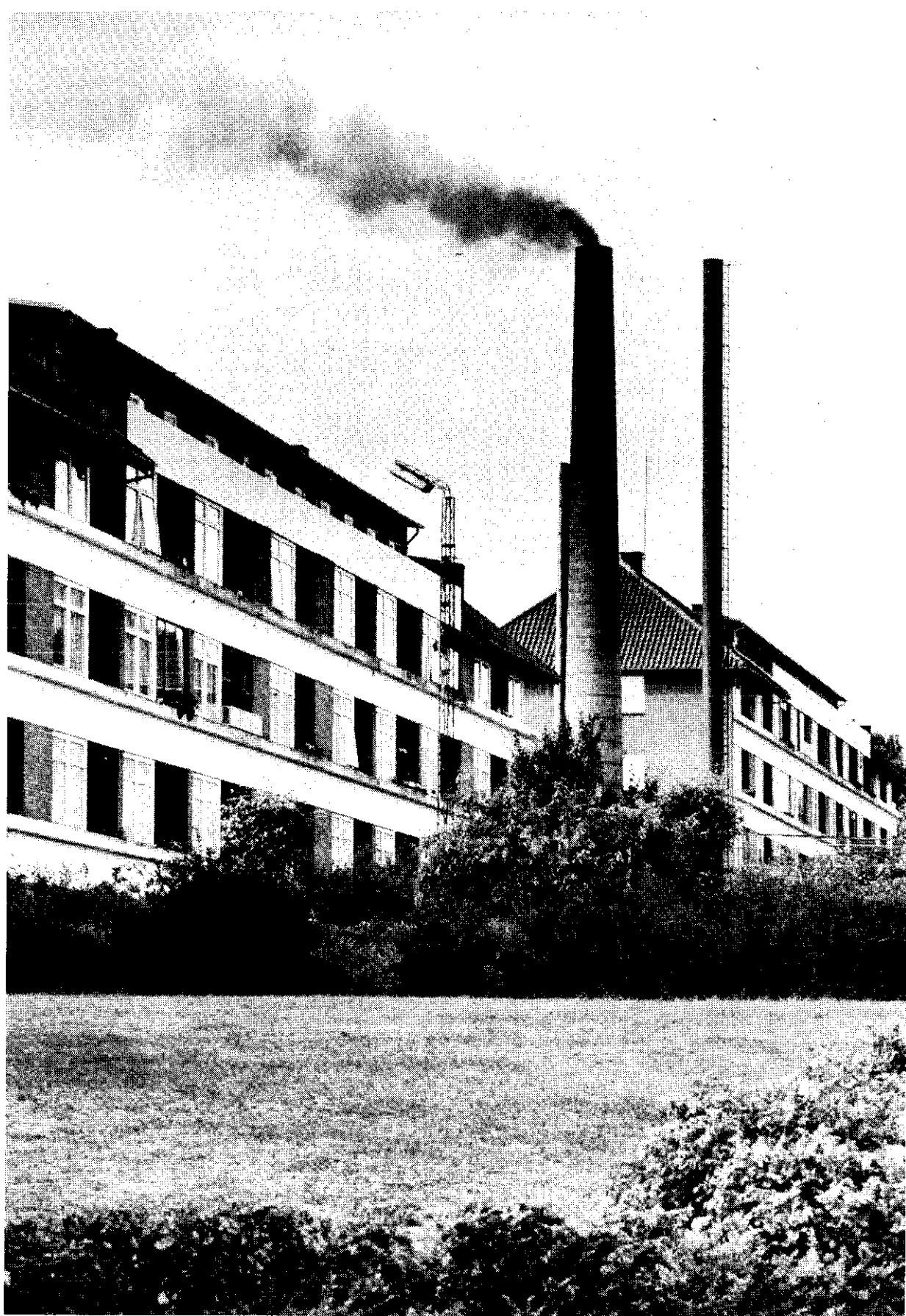
6. Tilsyn med private brønde

I forbindelse med omtalen af ændringerne af vandforsyningsloven skal spørgsmålet om tilsynet med vandforsyningsanlæg ved enkeltejendomme berøres.

Myndighedernes regelmæssige kontrol med kvaliteten af vandet i drikkevandsanlæg har altid været begrænset til anlæg, der forsyner eller er af betydning for et større antal personer; efter § 5 i den nugældende bekendtgørelse nr. 6 af 4. januar 1980 bl.a. "vandforsyningsanlæg, der forsyner mere end 2 husstande med vand til husholdningsbrug". Undersøgelser, der falder ind under denne regelmæssige kontrol, skal betales af ejeren af vandforsyningsanlægget, jfr. bekendtgørelsens § 14.

De seneste års undersøgelser af nitratinholdet i grundvandet giver grund til at tro, at et ret betydeligt antal af de ca. 150.000 vandforsyningsanlæg ved enkeltejendomme i Danmark har forhøjet nitratinhold, og at dette navnlig gælder de ejendomme, hvis vandforsyningsanlæg består af brønde. Bør der i den anledning foretages kvalitetsundersøgelser også af vandforsyningsanlæggene ved enkeltejendomme? Bør sådanne undersøgelser igangsættes ved, at kommunalbestyrelsen i medfør af bekendtgørelsens § 5, stk. 2, inddrager enkeltejendommene under den regelmæssige kontrol, eller bør kommunalbestyrelsen selv iværksætte og betale undersøgelserne i medfør af bekendtgørelsens § 15?

I Folketingets spørgetid den 13. marts 1985 blev der rejst spørgsmål om at gennemføre en almindelig undersøgelse af brøndes indhold af nitrat. Miljøministeren udtalte da (Folketingets forhandlinger 1984/85 spalte 7218): "I det forslag til lov om ændring af vandforsyningsloven, som i øjeblikket behandles i Folketinget, er der, bl.a. i erkendelse af resultatet af førnævnte undersøgelse, som pkt. 1, foreslået en ny bestemmelse, der indebærer, at amtsrådet eller Hovedstadsrådet kan pålægge en kommunalbestyrelse at udarbejde en vandforsyningsplan for en kommune eller en del af en kommune indenfor en vis frist. Formålet med denne tilføjelse til loven er, at amtsrådene eller Hovedstadsrådet på denne måde skal kunne sikre, at der udarbejdes vandforsyningsplaner i de områder, hvor der ud fra hidtidige undersøgelser er grund til at antage, at den nuværende vandforsyning ikke er tilfredsstillende. Amtsrådet kan som grundlag for en sådan beslutning forlange, at kommunen lader foretage en undersøgelse af vandkvaliteten i områdets drikkevandsbrønde". Besvarelsen bygger således på bekendtgørelsens § 15.

7. Andre aktuelle emner

Emission af partikler fra kulfyrede anlæg.

Miljøstyrelsen vil i løbet af de kommende måneder foretage en revision af bestemmelser om partikeludslip fra kulfyrede anlæg, som fremgår af Miljøstyrelsens vejledning nr. 7/1974 om begrænsning af luftforurening fra virksomheder. Det skyldes udviklingen i forureningsbegrænsende udstyr, og at kulfyring har fået et omfang, som ikke var forudsat ved vejledningen.

Præcise vilkår - tak!

Miljøstyrelsen modtager af og til kopi af upåankede godkendelser af kap. 5-virksomheder med hovedvilkår af denne type:

"at anlægget ikke giver anledning til væsentlig damprøggene eller lugtgene"

Hvis en sådan sag bliver påanket, kan Miljøstyrelsen blive nødt til at bede 1. instansen foretage en egentlig sagsbehandling vedrørende virksomhedens luftforurening.

Kaninhold er ikke en pelsdyrfarm.

Miljøstyrelsen skal oplyse, at kaninfarme ikke falder ind under ordet "pelsdyrfarme". Kaninfarme er derfor ikke omfattet af bestemmelserne i miljøbeskyttelseslovens kap. 5.

Sager om kaninfarme skal således behandles efter reglerne i reglement om miljøbeskyttelse.

Registreringsblad

Udgiver: Miljøstyrelsen, Strandgade 29, 1401 København K.

Serietitel, nr.: Orientering fra Miljøstyrelsen, nr. 4 1985.

Udgivelsesår: 1985.

Titel: Aktuelle emner: NPO-handlingsplan og tilsyn m.v.

Undertitel:

Engelsk titel: Priorities: NPO-action plan and supervision.

Forfatter(e) og/eller udførende institution(er):

Miljøstyrelsen.

Resumé:

Folketingets beslutning om en NPO-handlingsplan er en milepæl i miljøbeskyttelsen i Danmark. Nu følger Miljøstyrelsen op, og fra 1. januar 1986 skal kommunerne føre den ud i livet.

Tilsyn - både med landbrug, industri og miljøkvalitet - er et andet højaktuelt emne. Miljøstyrelsen har netop udsendt en betænkning om miljøtilsyn (Betænkning fra Miljøstyrelsen, nr. 1 1985). Den bringes i uddrag. Desuden omtales en ganske lærerig sag.

Vandforsyningsloven er netop blevet ændret. Nu kan der ydes tilskud til vandværker.

Standardiserede emneord (efter MDS-liste):

landbrug, vandkvalitet, vandforsyning, kvælstof, fosfor, organiske stoffer, støtte- og tilskudsordninger.

Frie emneord:

næringssalte, miljøstøtte, miljøtilsyn, miljøbeskyttelseslovens § 50a, vandforsyningslov.

ISBN: 87-503-5658-5

ISSN: 0107-2722

Pris (inkl. moms): 20.- kr.

Format: A5

Sideantal: 28

Md./år for redaktionens afslutning: juni 1985

Oplag: 1400

Andre oplysninger:

Trykt på miljøpapir.

Tryk: Grafisk Service, Vejdirektoratet, København, 1985.